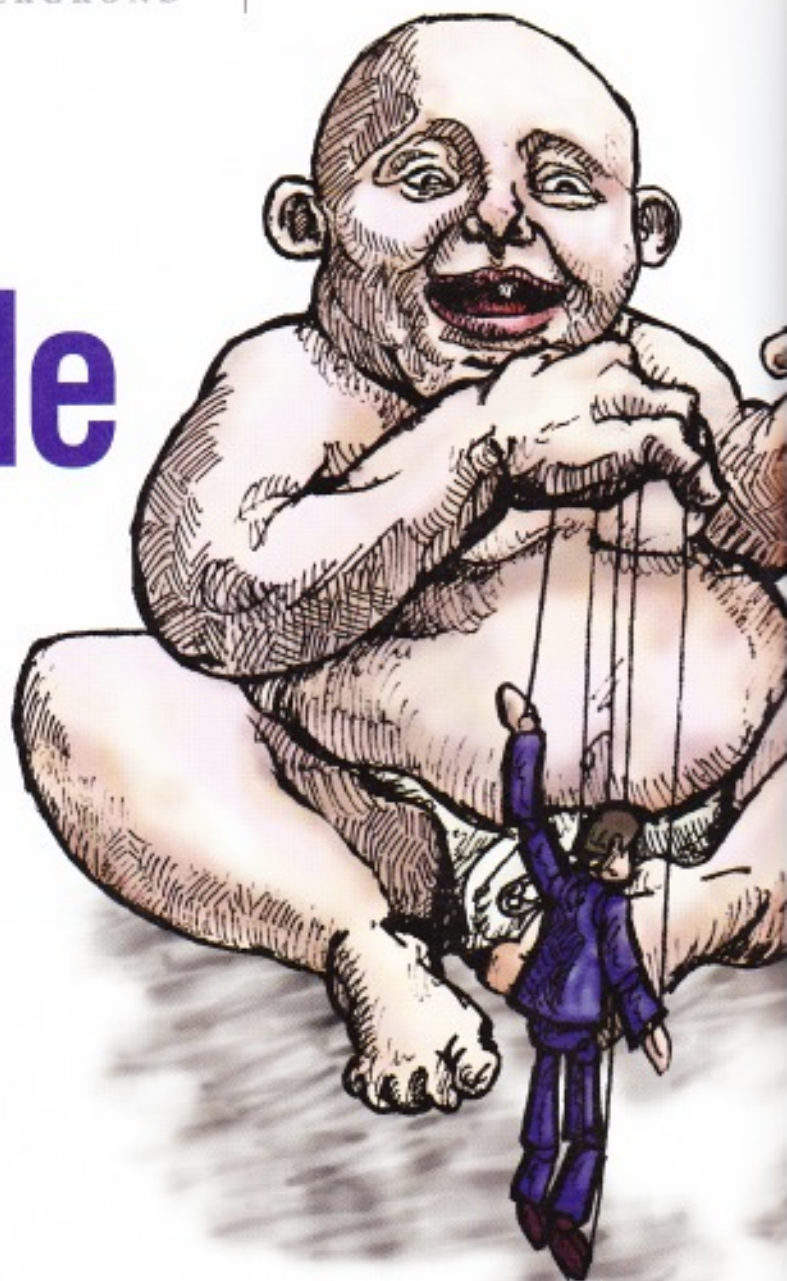

Bezorgde ouders

Het moderne kind mag alles en krijgt alles – het mocht zich eens rot voelen als het nee te horen krijgt. Carl Honoré schreef er een tragisch maar hilarisch boek over. 'Alles moet perfect zijn.' | door Carine Damen

Op vakantie in Frankrijk ontmoette ik vorig jaar een stel met een dochter van dertien. Het bleke, magere meisje at alleen maar witbrood met smeerworst en dronk af en toe een glas melk. Geen warm eten, geen groente, geen fruit, geen vlees en geen kaas. "Toen ze vier was, weigerde ze bijna al het eten dat ik haar aanbood," zei de moeder. "Ik had geen zin om de strijd aan te gaan. En daar ben ik nog steeds blij om; we hebben een goede relatie met onze dochter en ze is nooit ziek."

Deze moeder en dochter hadden heel goed in het boek *Slow kids* van Carl Honoré kunnen figureren. Want voor dit boek interviewde de Canadees-Britse journalist honderden ouders over de moderne opvoedproblemen in de westerse wereld: het onvermogen van ouders om nee te zeggen tegen hun kinderen, de hysterische perfectie die ouders nastreven als het om hun kinderen gaat, en de waanzinnige geldstromen die aan de kleine prinsjes en prinsesjes worden uitgegeven.

Ook las Honoré meer dan honderd boeken en artikelen over modern ouderschap. En zo werd *Slow kids* een uiterst goed gedocumenteerd, hilarisch maar ook tragisch boek over de massahysterie en totale chaos waarin kinderen van de middenklasse tegenwoordig worden opgevoed.

Wist u bijvoorbeeld dat ouders in de Verenigde Staten 4,1 miljard dollar uitgeven aan sporttraining voor hun kinderen? Dat hele volksstammen, ook in Nederland, hun net geboren baby een koptelefoon met muziek van Mozart opzetten? Dat Britse jongeren tegenwoordig twee keer zo vaak stelen en liegen als in 1974 omdat hun ouders toegeven aan hun grillen en hen op een voetstuk plaatsen?

"Ouders van nu willen alleen het allerbeste voor hun kind," zegt Carl Honoré (1967), een aantrekkelijke veertiger met donkere krullen en bruine ogen. "En ze vertellen hun kinderen dagelijks hoe goed, mooi en perfect ze zijn. Dat kweekt een generatie

van volwassenen die niet alleen weinig tot geen zelfkennis hebben, maar zich ook zeer moeilijk in de maatschappij handhaven."

Honoré interviewde een universiteitsdocent die zijn student een zeven had gegeven. "Maar die student accepteerde zijn cijfer niet. 'U moet mij een acht geven,' zei hij, 'anders schakelen mijn ouders een advocaat in.' Het kwam niet eens bij hem op dat zijn werkstuk misschien niet goed genoeg was."

Amerikaanse toestanden? Toch niet. Docenten op universiteiten en hogescholen in Nederland kunnen dezelfde verhalen vertellen. "Twintigers van nu vormen de eerste generatie die zo opgevoed is, in de jaren tachtig. Deze jongeren zijn gewend dat alles hun lukt en dat iedereen voor ze klaarstaat. Gebeurt dat niet, dan zijn ze totaal hulpeloos, zoals nu, tijdens de economische crisis. 'Als het eb wordt, zie je wie er naakt zwemt,' zei de Amerikaanse zakenman Warren Buffett ooit. Producten van de moderne opvoedstijl zijn minder goed toegerust om zich door het leven te slaan."

Slow kids is opgebouwd uit thematische hoofdstukken die elk een excus van de moderne westerse opvoeding blootleggen. Bijvoorbeeld 'De crèche': hoe kinderen van drie al moeten scoren en gepushed worden te leren lezen en rekenen. 'Buitenschoolse activiteiten': over de overvolle agenda van het kind, dat geen minuut overhoudt om lekker te spelen. 'Consumentisme', hoe moderne ouders in een achterhoedegevecht gewikkeld raken tegen de Kracht van het Zeuren.

Maar denk niet dat deze situaties en de machteloosheid van de ouders alleen in Noord-Amerika en Engeland voorkomen. "In heel de westerse wereld zijn ouders geobsedeerd door hun kinderen," stelt Honoré. "Misschien is het in Nederland wat minder erg dan in bijvoorbeeld Taiwan, waar boeken getiteld *Het genie in de wieg* bestsellers zijn. Maar uit reacties op mijn boeken en via mijn site weet ik hoe herkenbaar veel ouders de obsessieve situaties die ik beschrijf, vinden."

"Kinderen zijn de mini-ik van de ouders geworden," gaat de schrijver verder. "We schrijven ons in voor vioolles," zegt moeder als haar dochter viool gaat spelen. In de crèche worden kinderen via een webcam in de gaten gehouden door pa of ma. In Scandinavië worden deze ouders curling-ouders genoemd: ze lopen voor hun kinderen uit en wrijven driftig het ijs op. In Amerika is 'helikopterouderschap' een bekende term voor pa en ma die altijd boven de kinderen blijven cirkelen."

Maar hoe is het allemaal zo gekomen? "Welvaart," antwoordt Honoré, "mondialisering, economische groei. Het is geen reactie op de strengere opvoeding

die wij ouders in de jaren zestig en zeventig zelf kregen. Het is de wereld waarin we leven, de tijd van de onbeperkte mogelijkheden. Ontwikkelingen volgen elkaar in een hoog tempo op, het consumentisme viert hoogtij. Dus alles moet perfect zijn: je huis, je relatie, je carrière en je kinderen. Niemand wil meer een gemiddeld leven. Mensen krijgen geen kinderen, zoals vroeger, maar kiezen ervoor, zo laat mogelijk. Die kinderen zijn dus een kostbaar bezit; die laat je niet hun eigen gang gaan. Alleen het beste is goed genoeg voor ze. We pushen ze omdat het wonderkinderen moeten zijn, en tegelijkertijd verwennen we ze tot het bot. Opvoeden is voor ons de zoveelste carrièreuitdaging; we professionaliseren het ouderschap."

Slow kids leest in eerste instantie als een boze droom die alleen in het verre, enge Amerika waarheid kan zijn. Maar langzamerhand worden de situaties en de cijfers steeds herkenbaarder. Dat doe ik ook, denk ik tijdens het lezen: mijn zoon een Kitkat geven bij de kassa van de supermarkt, omdat ik geen zin heb in het Allesoverheersende Zeuren. En hoorde ik de moeder van een klasgenootje van hem laatst niet vertellen dat zij haar vijfjarige nu al rekenles geeft, als voorbereiding op groep 3?

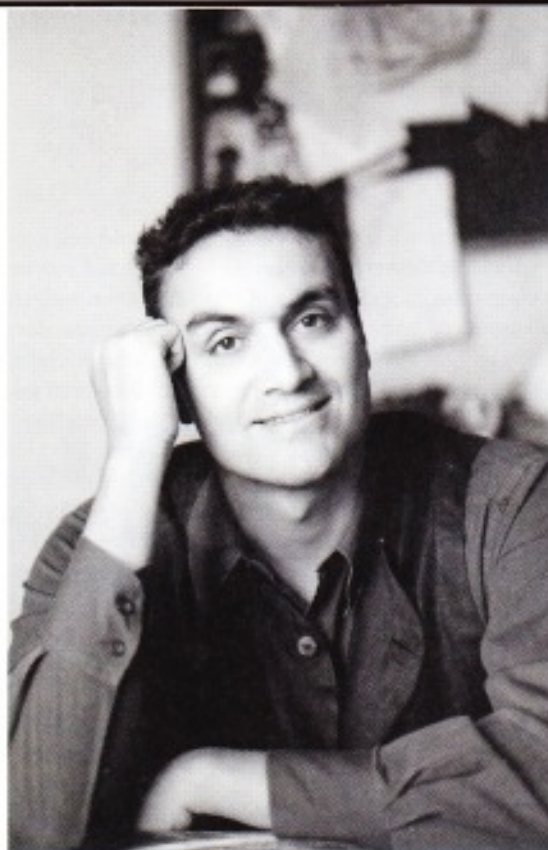
Carl Honoré nam zijn eigen falen als ouder als leidraad voor zijn boek, wat *Slow kids* geloofwaardig en soms geestig maakt. Een jaar of drie geleden bezocht hij met zijn vrouw een ouderavond op de school van zijn toen zevenjarige zoon. De werkboeken van de leerlingen van groep 4 lagen open. "Ik vier elke gouden ster in zijn werkboek met een stille vreugdekreet," schrijft Honoré in zijn inleiding. Dan gaat hij de klas binnen voor het tienminutengesprek met de juf. "Uw zoon is heel goed in tekenen," dweept de juf. "Hij is echt een begaafde jonge kunstenaar."

Honoré is in de wolken. "Van school naar huis loop ik al de weg naar de top van de internationale kunstwereld uit te stippelen voor mijn zoon," schrijft hij. "Zijn eerste tentoonstelling, in Londen of in New York? Moet hij een impresario hebben?" Dezelfde avond begint Honoré te googlen naar de beste tekenleraar voor zijn zoon, tot het kind zelf hem tot de orde roept. "Ik wil gewoon tekenen," zegt het jongetje.

"Dat was voor mij een eyeopener," vertelt de schrijver. "Ineens besepte ik dat ik in de val was getrapt, zoals zoveel andere ouders. In Londen, waar ik woon, kun ▶

'Van school naar huis loop ik al de weg naar de top van de internationale kunstwereld uit te stippelen voor mijn zoon. Zijn eerste tentoonstelling, in Londen of in New York?'

Carl Honoré

- ▶ je je kind op een soort talentenlijst zetten, *the gifted register*. Dat is de omgekeerde wereld: je besluit eerst dat je kind een uitzonderlijk talent heeft, en gaat dan pas kijken wat hij ervan bakt. Ik wilde dat ook zo graag, terwijl mijn zoon gewoon leuk kon tekenen."

Honoré nam zijn eigen ouderlijk falen als insteek omdat hij geen goeroe wil zijn, geen leraar die met opgeheven vingertje vertelt hoe ouders dan wél moeten opvoeden. "Ik wil alleen laten zien hoe wij ouders ons vertrouwen in onszelf hebben verloren. Als het om opvoeden gaat, zoeken we niet meer onze eigen weg, maar kijken we naar *Dr. Phil* of kopen we opvoedingsboeken. Toen mijn vrouw voor het eerst zwanger was, kochten wij ook meteen allerlei boeken. Dat is een hele industrie, die als een drug werkt: anderen vertellen ons wat we moeten doen. Want ergens, zo geloven veel ouders, is er een toverrecept voor de beste zoon of dochter. Als je maar die methode volgt of dat boek leest, dan heb je een wonderkind."

Hoe wint de moderne ouder zijn vertrouwen in zichzelf terug? "Door de onzekerheid toe te laten," meent Honoré. "We leven in een onzekere wereld. Niets is zwart of wit, er zijn geen dogma's meer om op terug te vallen. Zoek je eigen weg. Stop met die wedstrijd met andere ouders die willen laten zien dat hun kind nog beter presteert. Volg je eigen gevoel. Laat je kinderen zien wat je zelf belangrijk vindt. Als je niet wilt dat ze constant zeuren om cadeaus, koop dan ook niet steeds voor jezelf de nieuwste snuffes."

Ook zouden ouders moeten proberen minder bang voor de boze buitenwereld te worden, vindt Honoré. "Stap af van de absurde gedachte dat kinderen zonder pijn of angst door het leven moeten glijden. Veel ouders voelen zich verlamd door de gevaren van de wereld. Ik heb een gezin geïnterviewd waarvan de ou-

ders een psycholoog voor hun kind inschakelden nog vóór het kind gepest werd. Als voorzorg, voor als het zou gebeuren."

Toen Honoré zelf kind was, speelde hij altijd buiten. Zijn ouders namen risico's die tegenwoordig onaanvaardbaar zouden worden genoemd, zegt hij. "Ik heb een heleboel mensen gevraagd wat ze zich van hun jeugd herinnerden. Toen viel me op dat iedereen boven de 25 jaar zei altijd op straat te hebben gespeeld, zonder dat pa of ma daarbij aanwezig was. Jongeren onder de 25 herinnerden zich een jeugd binnenshuis achter de computer, met vader, moeder of oppas altijd in de buurt."

Veel ouders hebben niet door dat ze obsessief waken voor de veiligheid van hun kind, vervolgt de schrijver, mede omdat de industrie op de angsten inspeelt. In Amerika is de *toddler helmet* te koop, een helm voor peuters die zich niet willen bezeren bij het leren lopen. Kinderen die alleen nog kruipen, doen hun voordeel met *infant knee pads* zodat hun knieën gaaf blijven. "Voor een documentaire die ik nu maak over dit onderwerp, sprak ik een man die een chip heeft ontwikkeld die bij criminelen onder de huid wordt geplaatst, zodat de politie altijd weet waar ze zijn. Hij werd overspoeld met e-mails van ouders die zo'n chip voor hun kind wilden bestellen."

Maar het grootste probleem van deze tijd schuilt toch in het geen nee zeggen. Ouders doen het consequent niet. Niet alleen omdat ze aardig gevonden willen worden, maar ook omdat ze niet willen dat de kinderen zich rot voelen, zegt Honoré. "En dat maakt de moderne jeugd tot een gevangenis. Kinderen raken verward omdat ze niet weten waar de grenzen liggen. Dit probleem is zo gecompliceerd omdat ouders niet direct het positieve effect inzien van discipline en corrigeren. Ze realiseren zich niet dat hun kinderen zich er later, als ze de echte wereld betreden, hun voordeel mee kunnen doen."

En toch is Carl Honoré optimistisch over de toekomst, ondanks de groteske cijfers en ontwikkelingen die hij in zijn boek citeert en uitvouwt. "Het gaat steeds meer ouders dagen. Ze vragen zich af of ze nog de slaaf van hun kinderen willen zijn. Ze worden zich bewust van de hysterie van het moderne opvoeden. Daarnaast komt er een nieuwe generatie van ouders aan, de twintigers die zelf zo a-relaxed zijn opgevoed. Maken zij dezelfde fouten als hun ouders? Ik denk het niet. Ze zijn zelf uit het keurslijf van verwachtingen gebroken en willen hun eigen kinderen dat niet aandoen." |

Carl Honoré:
Slow kids.
Lemniscaat. €19,95.
Ook verkrijgbaar via
www.ako.nl.